

Motion till riksdagen 2012/13:T444

av **Andreas Norlén (M)**

Rättssäkerheten och rättvisan vid förarprov

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av rättssäkerheten och rättvisan vid avläggande av förarprov.

Motivering

Att avlägga förarprov, ”köra upp”, är för de flesta en upplevelse man minns med skräckblandad förtjusning: nervositeten kvällen före, koncentrationen under själva uppkörningen och lättnaden när allt gått bra. En del tvingas försöka många gånger innan de får uppleva den där lättnadskänslan. I de flesta fall beror en ”missad uppkörning” på att den som avlägger provet inte har tränat tillräckligt mycket eller inte lyckas hålla nerverna under kontroll, men någon gång kan det säkert också vara så att examinatorn gör en felaktig bedömning och borde ha godkänt vederbörande. Ibland kanske en examinator underkänner en prestation som en annan examinator hade godkänt.

Den som träffar ungdomar i ”körkortsåldern” vet att det diskuteras en hel del om erfarenheter från olika uppkörningstillfällen och möten med olika examinatoreer. För en del är det första mötet utanför skolan med en myndighetsperson med makt att fatta beslut som verkligen påverkar den unges vardag. Meningarna bland ungdomarna går isär om var ”ribban ligger” för att man ska bli godkänd och många har uppfattningen att olika examinatoreer bedömer likartade prestationer på ganska olika sätt.

Att bedöma någons prestation vid ett förarprov är inte en exakt vetenskap, lika lite som det är en exakt vetenskap att sätta betyg på en uppsats eller att bedöma någon annan prestation som inte kan mätas med matematisk eller naturvetenskaplig precision. Det innebär att bedömningarna av förarproven förmodligen varierar något mellan olika examinatoreer och att vissa variationer

Fel! Okänt namn på

sannolikt inte kan undvikas. Inte desto mindre är det angeläget att sträva efter att upprätthålla en så likartad bedömning som möjligt över hela riket. Det kräver rättvisan och rättssäkerheten. Det är inte heller bra om unga människor upplever att myndighetspersoner fattar beslut på godtycklig grund, eftersom det kan skada de ungas tilltro till rättssamhället.

Examination vid förarprov är ett tillfälle då myndighetsutövning utförs i ett sammanhang som i princip omöjliggör granskning i efterhand. Examinator och den som avlägger provet sitter ensamma i en bil, möjligen tillsammans med någon mer som ska avlägga prov, och provet är helt flyktigt, borta i samma ögonblick som det utförts.

Ett sätt att öka rättssäkerheten och likformigheten i bedömningarna skulle kunna vara att införa en möjlighet att överklaga förarprov, där man menar att examinatorn gjort en felaktig bedömning. Det skulle rimligen förutsätta att alla förarprov dokumenteras med hjälp av en inspelningsutrustning i bilen, så att överprövningsinstansen i efterhand kan se och bedöma vad som hänt. Det är i princip möjligt att genomföra men förefaller vara en omfattande och kostsam reform som inte bör övervägas förrän man prövat andra vägar.

En annan möjlighet skulle kunna vara att med hjälp av inspelningsutrustning dokumentera ett urval uppkörningar varje år och studera hur de bedömts för att få en uppfattning om i vilken utsträckning bedömningar av likartade prestationer varierar och skapa en grund för fortbildning av examinatorerna. Vill man inte använda inspelningsutrustning kan man låta kringresande inspektörer granska uppkörningar på plats. Det finns säkert även andra möjligheter. Det viktiga är att det görs en löpande uppföljning och kvalitetssäkring av examinatorernas arbete för att minska utrymmet för olika bedömningar, minska risken för godtycke och stärka rättvisan och rättssäkerheten.

Stockholm den 28 september 2012

Andreas Norlén (M)